

Miene beleawenissen

Johan Kwast

Biej “’n Stroomboer” harren ze twee wichter: Johan (Hannie) en Riekie ten Brink. Zee wonnen ’n paar hoonderd meter van oons of, an de weg noar Hettum, en warren zo ongeveer de ennigste keender op loopofstaand. Hannie zat op de leagere school in Zeanderen ok nōast mij in de baank. Zodōanig kwam ik d’r nog al ees. Joa, doar he’k in miene jonge joaren vōl lopen. En biej “’n Stroomboer” was aaltied wal wat te beleawen.

Loat ik eers ees wat ophalen oet miene allereerste tied doar. Opoe, wat Hannie en Riekie eur vaa Jan, zien moo was, bestieren de boel binnen ’t gebeentenweark; en heul alns in de riege met good regelen. ’t Was ’n meanske naa good van bestoan, sociaal, helder en kloar. Opa, “’n oalen stroomboer” deur ’t boerenweark, mear zo vōl opscheet zat doar nich in. Nee, dan dat ongetrowde spiejeumke, dat kon d’r met angoan. Dat was d’r drok op, dat was ’t; en feitelijk was dat “de boer”.

Op ’n moal warren de beeste oetbrōkken en leupen biej ’n noaber in de knollen. Keump dat eumke de del op en rōp: “Oonze beeste loopt in de knollen, allo helpt gauw effen da’w dee wier in de wear kriegt. “Ach”, zeg ’n oalen stroomboer, “wat maak ie oe toch drok, zee loopt d’r joa toch al in”.

Toe dee oalen oet de tied kwammen, kreeg Jan et doar vuur ’t zeggen. Twee grote creamkluurige, roonde, betonnen pōale met “Stroom-boer” d’r op, gaffen ’t begin an van nen breeden, bekleenkerden hoesplas en da’j noe wussen woar a’j warren. Doar lag de stroomboerboerderiej met ’t niejmoodse blauwpannendak. Doarnōast stunnen de schuren. Tusken boerderiej en dee schuren, zaand.

As ’t good reagend har, was ’t doar enen dreksoppen. ’t Water wol d’r nich good vot. En de eanden, plarken doar dan alns kot; mangs gung oe ’n drek zo biej de kloomp in. Water was d’r doar umsgeliek toch al genug, want op ’t strōatje doar wōrden ok de melkbussen schoerd en ofbeumd. De scharrelhoonder zochten zich dan wal wat dreugers oet, onder de beume of in ’t grōs. Vuur ’n nienduur stunnen grote eekenbeume. Biej de oale hoolten schōp, dik in ’t zwatten teer, gaffen vleeibuske wat beschearming. Wieders harren zee nen groten bongerd met grōs d’r onder, nen mooien blomenhof en nen tuin met greunte, vuur en opzied van de boerderiej. Zo lag “’n Stroomboer”doar mooi te wean. Peers- en wit bleuende seringibuske sieren alns nog wat meer op.

A’j vanof de Boornse bek op Hettum angungen, zag ie ne riege hoogopgoande wilgenbeume langs de wear en ’t bouwlaand an ’n Hedeveidseweg (noe Stroomeschlaan); dee gaffen nog meer kasjet. Zwat boonte beeste leupen d’r in de wear. Zee meanen, dat soort gaf meer melk as de roodbonten, dee in Hettum toe de oawehaand harren. Nen hoond, ’k leuw dat ’z em Astor neumen, mear doar wi’k of wean, schungelen d’r plezearig roond en zat of en

too achter de rotten an. De katten vratten zich dik in muuze; en dee ha’j d’r volop op ’n boer.

Biej “’n Stroomboer” zatten ze d’r, deank ik, good biej. Woar ’n aander alleen van kon dreumen, dat was doar al hoaste heel gewoon. Nemt noe den groten auto. Welken boer har d’r vuur ’n oorlog noe al nen auto? Zee harren ok wal ne mooie koetse. Doar veuren Jan zo noe en dan met noar ziene vrow Hanna eur volkshoes op ’n Zeanderensen es. ’n Eankel moal gung ’t ok noar Boornerbrook hen, doar boerken Jan zien zuster, en dan mochen wiej met. Mear, nen groten zwatten Ford, dat kwam hoast nog neargens vuur; biej ten Brink wal. Doar laggen ze vuuran in de tied en warren “in” vuur vōl niejmoodse dinge. Och, a’j good schoef vuur ’n doem hebt, dan kan dat; mear toch. De stoet en beschuuten, met keeze, neagelhooft, jam of ’n gebakken ei, wollen d’r doar ok wal in; aaltied lekker.

In hoes har ik ne step, gewoon zo’n hoolten rotjeding. Biej ten Brink moch ik op nen glijer (ne autopod op luchbeane); dat was pas wat. Hoovōl rondjes he’k doar wal nich dreadid op dee mooi betonnen, gladde dellen vloer. Ie konnen d’r nich genog van kriegten. En dan dat kleane fietske; ’t was mear zo’n rungelding, mear daarop heb ik fietsen leerd. ’t Eerste moal dat ik “de weg op moch” en lös wōrden loaten, gung ’t voort al mis. “D’r stoat fietspōalkes langs de weg, doar mö’k langs zeen te kommen”, dach ik nog. Joa, en dan geet et netuurlijk net mis. Iets met ’n trapper d’r tegen an, was al genug. ’k Kwam an ’t slingeren en vuur a’k ’t wus, lear ik al op’n kop in nen sloot met kikkerdril. Vuur ’t tweede moal mos ik den zoaterdagmirrag in bad (’n teil), um ’t greune spul d’r of te wasken. “En noe kom ie d’r mij vandage nich meer hen”.

Wiej bint ok ees nen niejen knecht wes ophalen. Albert Schonewille, oet “’t zwattegat”, doar achter Vroomshoop vot. Jan met ’n zwatten Ford d’r hen en wiej met. “Biej ’t station in Almelo eers effen nen ijsco halen”, zeg é. Wat nen groten, en een met slagroom nog wal! Wiej wussen d’r hoast gin weg met, zo groot en lekker. Kiek, en doar har Jan noe wil an. En Albert? Hee is zien hele leawen lang op “’n Stroomboer” blewen. Bestuurlijken inzet dat har Jan ok. Joa, ok doar ko’j em wal met loaten gewōrden.

Hannie har nen “binnen en boetenbal” kregen. Nen echten leren bal met ’n titje, en den dichte veterd wōrden met nen leren veter. Wiej prebeerden dat ding oawer ’t dak van de schuur te schoppen, mear

't wol oons nich lukken. Jan zag dat, kwam voort bieje oons, trök enen kloop van 'n voot, en "bats", doar vleug "'n binnen en boetenbal" hoge oawer 't dak, duur de eeken takke hen. Wieje stunnen met grote ogen te kieken. Keerl en gin ean, wat lellen kon den Jan.

Hannie har vaak wat niejs bieje de hakken. Noe har 'e zich, in de grond onder de appelbeume, nen soort loopgraven greawen; met scheidgeate, zitbaanken, menagekamer en al. En dan gung ziene fantasie wearken. Op 'n moal zeg 'e: "Hier, möj ees kieken, dat hebt dee "jongs van Stege doan". Hee leut 'n stuk of wat grote iezeren kogels zeen. (Dee atletiekkogels, zol 'e wal woareagens "veunden" hebben). "Zee hebt oons vannach beschötten", zeg 'e. Mos ik dat vuur woar annemmen? Ik geleuwen d'r niks van. Hoo kwam hee toch an zovöl fantasie en dee kogels? "Doar möw mear ees effewn hen", zeg 'e. "Dee jongs bint met ne boomhut an 't bowwen, beloert oons en wilt oons anvallen". "Beschötten hebt z'oons al". Oet 'n umtrek wörden 'n stuk of wat jongs en wichter bieje mekaa trommeld (mobilisatie). Nich almoal harren z'al 'n hoolten geweer oawer de schoolder en 'n bajonet achter 'n reem, mear dat stök um nich zo net. 't Mesjeren ha'w nog wal 'n moal onder de knee. En doar trök "Hannie z'n leger" al zingend oawer 'n zaandweg, Hettum in. "Soldaten zijn soldahaten, ze gooien met granahaten, ze schieten met 'n machinegeweer, . . . , Faldereie, faldera, falderalala, Rohose Marie". Dee "jongs van Stege, wussen netuurlijk van niks, en konnen van wieden oons al heuren ankommen. Zee warren 'n paar kop groter as wieje en leuten oons gewoon kotterbieje kommen. Wieje mossen nog ne goo honderd meter. Toe zeg oonzen legercommandant: "Loa'w mear wier umdreaien; 'n good moal op de butte krieggen, doar he'k gin zin an". 't Zingen was d'r of, wieje missen de oawertuuging. 't Was joa ok mear 'n luchkasteel 'wes.

Of en too moch Hannie, noe op nen leaftied dat 'e Johan wörden neumd, met nen luchbuks scheten. Oefenen op 'n lucifersdeuske, dat op 'n pölke, rechop stun. Mear 't deuske met de 3,2 mm grote keugelkes, was nog wal rap 'n moal verschötten. Gin nood, doar har Johan wat op veunden. In 'n plat, dik stuk iezer, boren hee 'n paar geatjes van 3,2 mm. Met nen zwoaren moker wörden stukke lood duur dee geatje slagen, en zo maken Johan ziene eagen

keugelkes. Wal nich zukke mooien, mear 't wol of en too toch. Noe vroag ie oe of; "'n boor van 3,2 mm, wee op 'n boer har dat?" Johan wus d'r wal an te kommen. Ok zonder keugelkes wörden d'r wal ees schötten. Mear, dan op de vleermuuzen, dee achter an de bleenden van de schöp hängen. 'n Buks d'r dichte bieje holen en dan 'n trekker oawerhalen. Keerl, wat konnen dee vleermuuzen dan 'n mooi piepend geluud maken.

'n Öargel en ne piano harren zee d'r ok. De Bie, 'n muziekleraar en organist oet Boorn, gaf eur les. Toe Johan, dat gedoo met dee noten 'n betje duur kreeg, gung 'e d'r ok wat bieje zingen. Eagen gemaakte leedjes, seempele deuntjes. Joa, riemen en dichten kon 'e ok. Ok toneelspöllen, schetsjes maken en revuus schriewen; dat leren 'e zich almoal an. En a'j doarbije nog wat organisatietalent hebt en völ fantasie, dan keump dat allemoal terechte. In latere joaren, op nen mirrag van 'n "Kreenk vuur de Twentse sproak" in Hengel, heur ik em nog zo zien lange gedicht oawer "ne oale eek" vuurdreagen. Wat den oalen eekenboom, in zien lange leawen, al wal nich an zich vuurbije hef zeen goan, en wat 'e al nich hef heurd. Leawens ech, prachtig! Hoo keump 'e d'r op, zö 'j zeggen.

Zo lag "Erve Stroomboer" doar mooi te wean

En noe is doar alns vot. De boerderiej, met de betegelde muren van de "mooie kamer" in 't vuurhoes; woar de leu alleen met hoog bezeug zatten, en zee d'r bieje oetzeundering 'n moal vesietten. De schuren; de meeste beume; dee oale hoolten, hoast antiek zwatte schöp. Alns is vot. D'r is nog wal wat möaite doan um d'r wat van te redden, mear 't was blikboar nich belangriek genog.

Wat d'r doar noe nog an döt deanken, is ne roondgoande stroat met wonningen d'r an. 'n Hook "Erve Stroomboer".